

Marta Truszczyńska – wicedyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Krakowie, członek komitetu organizacyjnego IV NOFBP

Anna Walska-Golowska – kierownik Wydziału Współpracy ze Środowiskiem Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Krakowie, członek komitetu organizacyjnego IV NOFBP

Sprawozdanie z IV Nowego Ogólnopolskiego Forum Bibliotek Pedagogicznych

Autor pisze tylko połowę książki, druga połowa należy do czytelnika.
Józef Korzeniowski

Kolejny raz w czerwcu **Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Hugona Kollątaja w Krakowie** zorganizowała konferencję z cyklu **Nowe Ogólnopolskie Forum Bibliotek Pedagogicznych**. W dniach **6-7 czerwca 2019 r.** obradowano na temat: *Czytelnik-użytkownik-klient*. Serwis **Elektroniczna Biblioteka Pedagogiczna SBP** objął wydarzenie **patronatem medialnym**.

Pierwsza konferencja z cyklu Ogólnopolskie Forum Bibliotek Pedagogicznych odbyła się w 2013 r. W latach 2013-2015 Konferencje przygotowywano we współpracy z Instytutem Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa (obecnie Instytut Nauk o Informacji) Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Od 2016 r. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Krakowie – jedyna wśród polskich bibliotek pedagogicznych o statusie naukowym – organizuje samodzielnie Nowe Ogólnopolskie Forum Bibliotek Pedagogicznych.

Krakowskim akcentem IV Nowego Ogólnopolskiego Forum Bibliotek Pedagogicznych był smok wawelski. Każdego uczestnika witał przed wejściem uściskiem „smoczej łapy”, wywołując uśmiechy na twarzach gości.

Konferencję otworzyła Dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Krakowie **Anna Piotrowska**, witając wszystkich przybyłych. Obecni na Forum byli: Zastępca Dyrektora Departamentu Edukacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego **Agata Suszczyńska**, Wizytator Kuratorium Oświaty w Krakowie **Malgorzata Kolbusz**, Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej **prof. zw. dr hab. Zdzisław Pietrzyk** z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ, **członkowie Rady Naukowej PBW w Krakowie**: Dyrektor Biblioteki Naukowej PAN i PAU **dr Agnieszka Fluda-Krokos** reprezentująca Instytut Nauk o Informacji UP w Krakowie, **dr hab. prof. UJ Andrzej Kaliszewski** z Instytutu Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UJ, **dr Sabina Kwiecień** z Instytutu Nauk o Informacji UP w Krakowie, **dr Magdalena Wójcik** z Instytutu Studiów Informacyjnych UJ, Dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie **Jerzy Woźniakiewicz**, Zastępca Dyrektora Biblioteki Kraków do spraw merytorycznych **Izabela Ronkiewicz-Brağiel**, Przewodnicząca Zarządu Okręgu Małopolskiego SBP **dr Żaneta Kubic**, Prezes Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Oddziału w Krakowie **Agnieszka Miśkiewicz**, Redaktor naczelny „Hejnału Oświatowego” **Daria Grodzka**, **dr Lidia Ippoldt** z Biblioteki Pedagogicznej w Skawinie, Dyrektor Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dla dzieci w Wiekach Przedszkolnym **Wanda Papugowa**.

Dyrektorzy Instytutu Nauk o Informacji UP w Krakowie **dr hab. prof. UP Michał Rogoż** oraz Instytutu Studiów Informacyjnych UJ (wcześniej Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa) **dr hab. Remigiusz Sapa** przekazali życzenia owocnych obrad.

W IV Nowym Forum uczestniczyli ponadto dyrektorzy i wicedyrektorzy bibliotek pedagogicznych, nauczyciele, bibliotekarze, doktoranci, specjaliści różnych dziedzin, których obszarem zainteresowania jest czytelnik i użytkownik biblioteki.

W pierwszym dniu obrady podzielone były na trzy sesje. Pierwszą prowadził Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej **prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk**.

Wykład otwierający Forum wygłosił Dyrektor Biblioteki Narodowej **dr Tomasz Makowski**. W wystąpieniu nakreślone zostało miejsce bibliotek pedagogicznych w środowisku - w kontekście bibliotek publicznych. Pan Dyrektor podkreślał znaczenie zawodu bibliotekarza oraz zmieniającej się współcześnie jego roli, związanej już nie tylko z kompetencjami rzeczowego katalogowania zbiorów, ale przede wszystkim umiejętnością zarządzania treściami i bycia profesjonalnym przewodnikiem dla użytkowników.

Drugi referat wygłosiła **dr Magdalena Wójcik** z Instytutu Studiów Informacyjnych UJ. Omówione zostały nowe zjawiska społeczne i ekonomiczne, takie jak: ekonomia doświadczeń, gig economy, DIY culture, co-working, co-living, unplugged culture oraz emerging adulthood, które mogą wpływać na profil użytkownika bibliotek. Przeprowadzone analizy pozwoliły stwierdzić Pani Doktor, że w bibliotekach kształtują się nowe grupy użytkowników o specyficznych potrzebach. Biblioteka jako instytucja usługowa, aby pozostać użyteczną dla współczesnych klientów, musi na bieżąco śledzić nowe trendy technologiczne, kulturowe, społeczne i ekonomiczne.

Trzecie wystąpienie przygotowała Dyrektor Biblioteki Naukowej PAN i PAU **dr Agnieszka Fluda-Krokos**. Prelegentka poddała analizie strony www bibliotek pedagogicznych pod kątem dostosowania ich do potrzeb użytkowników niepełnosprawnych. Przedstawiła i omówiła wyniki własnych badań w zestawieniu z wytycznymi jakie powinny spełniać strony internetowe.

Drugą sesję moderował **dr hab. prof. UJ Andrzej Kaliszewski** reprezentujący Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UJ.

Jako pierwszy głos zabrał Dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej **Jerzy Woźniakiewicz** prezentując nowe formy docierania do odbiorców usług bibliotecznych. Przedstawił działania takie jak streaming - relacje na żywo, radio internetowe oraz e-learning, dzięki którym biblioteka odpowiada na potrzeby współczesnego użytkownika.

Kolejną prelegentką była **dr Aldona Guzik** z Instytutu Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, która z socjologicznego punktu widzenia odniosła się do danych dotyczących tego, jak czytają Polacy. Pani Doktor rozwinęła zagadkowo brzmiący tytuł wystąpienia *Pokolenie Galaktyki Gutenberga vs e-generation*, dokonując przeglądu badań socjologicznych odnoszących się do stanu czytelnictwa w Polsce. Wskazała też na różnice pokoleniowe w doborze literatury.

Zastępca Dyrektora Biblioteki Kraków do spraw merytorycznych **Izabela Ronkiewicz-Brągiel** wieloaspektowo omówiła rolę największej w Krakowie Biblioteki, która służy mieszkańcom. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom użytkowników realizuje różnorodne projekty mające na celu budowanie pozytywnego wizerunku biblioteki otwartej, zapewnienie powszechnego dostępu do różnorodnych zbiorów bibliotecznych oraz dostarczenie wysokiej jakości usług, skierowanych do wszystkich grup czytelników, szczególnie dzieci i młodzieży oraz osób z niepełnosprawnością.

Druga sesję zakończyło wystąpienie **Seweryna Kolano** z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Rzeszowie. W referacie przedstawiony został projekt *Podkarpackie e-biblioteki pedagogiczne*, wdrożony w bibliotekach pedagogicznych województwa

podkarpackiego w 2018 r. Prelegent omówił najważniejsze założenia i e-usługi wprowadzone w ramach tego przedsięwzięcia, a także ich odbiór przez użytkowników.

Trzecią sesję otworzył **dr hab. prof. UP Grzegorz Nieć** z Instytutu Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Przewodniczący Rady Programowej Instytutu Książki.

Jako pierwszy głos zabrał **Robert Kozłowski** reprezentujący ogólnopolską firmę sprzedającą książki za pośrednictwem Internetu. W wystąpieniu przedstawiona została oferta firmy Platon, która zaopatruje blisko 2000 bibliotek w kraju. Uczestnicy otrzymali pakiety promocyjne przygotowane specjalnie na tę okazję. Firma była ponadto Partnerem konferencji.

Kim jesteś Użytkowniku ... i co możemy dla Ciebie zrobić? To pytanie było punktem wyjścia do wystąpienia **dr Urszuli Lisowskiej-Koźuch** z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Krakowie - Filii w Nowej Hucie. Prelegentka przedstawiła wyniki badań ankietowych prowadzonych w 2019 r. przez pracowników Filii. Miały one na celu poznanie opinii o placówce oraz rozpoznanie potrzeb i oczekiwań czytelników/użytkowników w odniesieniu do funkcjonowania biblioteki oraz proponowanych przez nią usług.

Dr Dagmara Kawoń-Noga reprezentująca Wyższą Szkołę Bankową we Wrocławiu Wydział Ekonomiczny w Opolu oraz Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Opolu w swojej prezentacji omówiła rolę biblioteki pedagogicznej jako miejsca pracy intelektualnej studentów kierunków pedagogicznych z wykorzystaniem infosfery i infobazy. Pani Doktor wykorzystała własne doświadczenia oraz przedstawiła rozważania dotyczące potrzeb edukacyjnych i standardowego modelu pozyskiwania informacji przez studentów.

Sesję zakończyło wystąpienie przedstawiciela Antykwariatu i Księgarni Tezeusz – partnera Forum. **Bartosz Wachulec** omówił kwestie związane z rolą największej firmy antykwarycznej w kraju w kontekście zwiększenia zainteresowania czytelnictwem w Polsce. Autor przedstawił w jaki sposób AiK Tezeusz oddziałuje na rynek książki używanej, a zarazem podważył twierdzenie, że Polacy nie czytają i nie kupują książek.

Na zakończenie pierwszego dnia Konferencji uczestnicy zostali zaproszeni na kolację do Cafe Camelot jednej z najbardziej znanych krakowskich kawiarni. W klimatycznej scenerii goście mieli okazję do integracji oraz wymiany poglądów zawodowych i nieformalnych rozmów. Następnie przenieśli się w klimat rodzinnych historii... przedstawionych przez artystów **Teatru Loch Camelot** w spektaklu muzyczno-kabaretowym.

Drugiego dnia obrady podzielone były na dwie sesje, które moderowała **dr Magdalena Wójcik** z Instytutu Studiów Informacyjnych UJ.

W pierwszym wystąpieniu **Zośka Papużanka** pisarka, teatrolog, nauczycielka języka polskiego mówiła o szczególnej roli jaką pełni bibliotekarz nie tylko w doborze literatury, ale i w tworzeniu przyjaznego wizerunku miejsca jakim jest biblioteka. Prelegentka zwróciła uwagę na istotę kształtowania umiejętności wyborów czytelniczych uczniów oraz na ważne zadanie dla rodziców, nauczycieli, pisarzy, bibliotekarzy jakim jest wsłuchiwanie się w ich potrzeby.

W kolejnym referacie **Aldona Zawalkiewicz** z Biblioteki Pedagogicznej w Toruniu omówiła udział bibliotek pedagogicznych w projekcie Analiza Funkcjonowania Bibliotek w latach 2013-2019. Przedstawiła interpretacje wskaźników funkcjonalności w odniesieniu do ich praktycznego wykorzystania w zarządzaniu biblioteką. Omówiła również schemat dalszych działań w ramach projektu, ze szczególnym uwzględnieniem ogólnopolskiego badania satysfakcji użytkowników bibliotek pedagogicznych planowanych w roku 2020.

Następnie głos zabrała **Marzena Marcinek** z Biblioteki Politechniki Krakowskiej przedstawiając specyfikę pracy z użytkownikiem akademickiej biblioteki uczelni technicznej. Na przykładzie Biblioteki Politechniki Krakowskiej prelegentka omówiła etapy szkolenia klientów biblioteki, a także ogólnodostępne bezpłatne narzędzia i bazy danych, które mogą

zainteresować nie tylko „umysły ścisłe”, ale także nauczycieli szkolnych, bibliotekarzy i uczniów.

Pierwszą sesję zakończyło wystąpienie **Ewy Bochynek** z Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu – Filii w Wałbrzychu. Omówiła działania z zakresu edukacji czytelniczej prowadzone przez wałbrzyską Filię dedykowane uczniom ze szkoły przyszpitalnej i specjalnej w Wałbrzychu. Prelegentka wskazała też zalety czytania wrażliwego w oparciu o zrealizowane projekty oraz podała przykłady zajęć z edukacji regionalnej.

Drugą sesję rozpoczęła **dr Beata Janik** reprezentująca Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Krakowie. W wystąpieniu prelegentka skupiła się na najmłodszych czytelnikach i ich drodze do bycia samodzielnymi odbiorcami literatury. Pani Doktor dokonała analizy czynników wpływających na zniechęcenie do czytania, takich jak nieskuteczna promocja książki, konkurencyjność szybko rozwijających się technologii, czy zaniechanie głośnego czytania.

Jolanta Pytel nauczyciel bibliotekarz z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Krakowie omówiła ciekawą formę przestrzeni medialnej, która wykorzystywana jest przez uczniów Gimnazjum nr 39. Blog, który tworzy młodzież przy wsparciu nauczyciela bibliotekarza został założony w celu publikowania recenzji książek oraz filmów. Młodzi twórcy angażują się również w innowacyjne projekty czytelnicze. Przedstawione działania dowodzą, że zaproponowane formy edukacji literackiej i medialnej prowadzone w bibliotece szkolnej wpływają pozytywnie na rozwój kreatywności uczniów, dając im większe możliwości prezentowania swoich pasji na forum lokalnym i ogólnopolskim.

Kolejną prelegentką była **dr Marta Deńca** reprezentująca Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy pn. „Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych” w Krakowie. W referacie Pani Doktor przedstawiła rolę biblioteki szkolnej dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE). Omówione zostały zagadnienia związane z pojęciem kompetencji czytelniczych oraz z możliwościami i ograniczeniami czytelniczymi uczniów z SPE. Prelegentka zwróciła uwagę na działania nauczycieli bibliotekarzy podejmowane w celu rozwijania kompetencji czytelniczych w tej specyficznej grupie czytelników.

Ostatni referat IV NOFBP wygłosiła doktorantka Uniwersytetu Łódzkiego **Monika Wachowicz** z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Łodzi. Autorka przedstawiła wyniki analizy danych dotyczących wykorzystania serwisów społecznościowych przez wojewódzkie biblioteki pedagogiczne do komunikacji z użytkownikami. Pod uwagę zostały wzięte rodzaje kont społecznościowych oraz ich zawartość treściowa. Dane do badania pozyskano z oficjalnych stron internetowych bibliotek pedagogicznych.

Na zakończenie Konferencji Dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Krakowie **Anna Piotrowska** podziękowała za udział, owoce obrady i zaprosiła uczestników na Forum za rok.

Podczas obrad, jak i w kularach, uczestnicy Forum podkreślali istotę wybranego obszaru do dyskusji. Konferencja była okazją do wymiany spostrzeżeń na temat współczesnego czytelnika-użytkownika-klienta bibliotek. Kultura multimedialna wpływa na oczekiwania odbiorców szeroko rozumianych usług bibliotecznych. Nowe rozwiązania i kanały komunikacji sprzyjają budowaniu relacji z czytelnikiem. Biblioteki jako miejsca o zaufaniu społecznym uwzględniają w ofertach potrzeby osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności oraz osób ze specjalnymi potrzebami. W rozwijaniu kompetencji czytelniczych ważną rolę odgrywają nie tylko biblioteki, ale również rodzina, nauczyciele i szkoła. Biblioteki pedagogiczne podejmują wszelkie działania w celu dostosowania się do wymogów społeczeństwa sieciowego, dowodząc, że mogą być partnerem dla każdego użytkownika, również młodego człowieka.